

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Hjemløs

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Hjemløs", i Goldschmidt, M. A.: *Hjemløs*, udg. af Mogens Brøndsted ; Harald Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 341. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-goldschmidt04-shoot-idm140467280704144.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Hjemløs

For at præstere noget tager han efter tilbagekomsten til hovedstaden sin dommedagsplan frem påny. Efter den første kosmiske fantasi (ovf. s. 332) blev den i Rom konkretiseret til et verdenshistorisk panorama, ligesom Goldschmidts egen romanplan tog historisk form på hans Italiensrejse. Den universelle ide minder om H. C. Andersens *Ahasverus*, som han havde givet en hård medfart; også Paludan-Müller var kommet med et dommedagsdrama af samme navn i 1853. Otto ser selv det krævende og ambitiøse ved projektet og begynder med den del der forekommer nærmest ved hans egne oplevelser, Roms kamp med Karthago, hvorom han havde foredraget for sine bataljonsfolk i Alperne. Men her vil Goldschmidt demonstrere sin tese fra efterskriften, at man digter som man er - ligesåvel som man høster som man sår. Otto formår ikke at skildre det ophøjede emne med fornøden kunstnerisk magt; det er bekræftelsen på at hans ydre nederlag i Alpekrigen var et billede på et indre. Derfor er der Nemesis i, at hans digt ved udgivelsen bliver nedsablet af kritikken. På den anden side nærer han den ideelle stræben - modsat flere af de gamle kendinge, der har svigtet den for titler og fordelagtige samfundsstillinger, såsom digteren Berg og politikeren Dalberg med navne som bjerg og dal. I sin nævnte efterskrift har Goldschmidt protesteret mod Paludan-Müller, der i *Adam Homo* gjorde svigteren til helt og lod ham fortjene 342 frelsen gennem en kvinde; selv stiller han sin Otto på et højere trin, da denne vil »være ideal Personlighed eller gaa til Grunde«. Også derfor kan nedrakningen af Ottos digterværk - leveret af samme Helzen, som i anden del karikerede ham fra scenen - ramme så hårdt og give anledning til hans anden store krise.